

— Ամէն բանէ առաջ ծառայել Հայ-
րենիքին —. Այս է ահա ամենէն մեծ պար-
տականութիւնը նոր սերունդին. ասոր
հաւատարիմ գործադրութիւնը ամենէն է.

բախտապարտ զգացումին ապացոյցն է և
ամենէն շքեղ փառապսակը մեր Յորեւեար
Վիպասանին լուսաւոր ճակտին:

Հ. ԵՍԱՅԻ ԳՌՈՒՋԵԱՆ

«ԳԱՒԻԹ ԲԵԿ»՝ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐԸ

ԵՒ

ՄԻՒԹԱՐԵԱՆՔ

Չեռնարկելէ առաջ մեր առաջադրած
նիւթին՝ ուրախ ենք ըսելու թէ Ազգային
մամուլը — 1937-1938 — ամբողջ տարի
մը, որպէս դարադարձ Բաֆֆիի ծննդեան,
ճոխարար արձանագրեց ինչ որ խօսուե-
ցաւ և զրուեցաւ Հայ մեծ վիպագրի կեան-
քին և գործերու մասին:

Ընդհանուր գծով՝ Հայութիւնը գրագէ-
տէն վեր գաղափարախօսն էր որ փառա-
բանեց Բաֆֆիի մէջ, քանի որ նա գիտ-
ցած է իր վէպին մէջ դնել այնքան խոր
հայրենասիրութիւն, և կեանքի գերագոյն
նպատակ՝ ազգի պատիւն ու դատը արիւնի
և մահուան գնով:

Այդ գաղափարներն են անշուշտ — հա-
մակ էութիւն Բաֆֆիի վէպին — որ ըլլա-
լով անկախ ժամանակէ ու անջրպետէ,
միշտ կենդանի ու թարմ կը պահեն ա-
նոր վէպը, և հետեւարար միշտ ալ կը
գործեն իրենց ներշնչողի և խանդավառ-
ղի դերով. ու միեւնոյն միջոց կը սիրցնեն
Բաֆֆին բոլոր անոնց՝ որ Հայու արիւն
և Հայու սիրտ կը կրեն:

Մեր նպատակէն դուրս է հոս վերլու-
ծել գրական Բաֆֆին՝ որ անշուշտ շատ
ցած կը մնայ հայրենասէր Բաֆֆիի բար-
ձրութենէն. և իրաւացի է աւելի ներդաշ-
նակութիւն փնտռել բարգրութեանը մէջ
տիպարներուն՝ որոնք զիւցազներ կը ներ-
կայանան մեծ վիպագրի գործերուն մէջ:

Աւելորդ չենք նկատեր յիշեցնել ընթեր-
ցողին թէ որպէս վիպագիր Բաֆֆի իր
ազգային պատմական վէպերուն մէջ՝ շատ

զիմած է երեւակայութեան՝ ամբողջացնե-
լու համար շէնքը որուն հիմերն ու գլխա-
ւոր սրեները միայն կ'ընձնէր պատմու-
թիւնը՝ զրաւոր կամ աւանդական: Այդտեղ
Բաֆֆի իր ազատութեան մէջ է. իր աւելի
կամ նուազ ճարտարութիւնը և ընդլայ-
նումներու բնականութիւնն է որ խնդրոյ
առարկայ կրնայ դառնալ՝ զրական—գեղար-
ուեստական դատումին առջեւ:

Բայց երբ հարց է պատմական իրողու-
թիւններու, ճշմարիտ կամ հաւանական
դէպքերու, կարելի չէ զանոնք մերժել կամ
փոխել առանց բաւարար և բանաւոր փաս-
տի. հոս ճշմարտութիւնն և արդարութիւնը
կը միջամտեն, և իրենց դատաստանին կ'են-
թարկուի պատմական վէպի հեղինակը:

Այս տեսակէտով է որ պահ մը թերա-
ցած կը տեսնուի Բաֆֆի — ինչպէս պիտի
նկատենք յետոյ — «Դուռի Բեկ»ի մէջ, որ
իր պատմական վէպերուն ամէնէն խան-
դավառողն է, ըսենք նաեւ ամէնէն սրե-
տայոյզը վրիպումովը այն յոյսին՝ որուն
իրականացման համար այնքան արիւն և
այնքան զոհեր ողջակիզուեցան:

*
**

Որքան որ «Լոյսը արեւելքէն» է կ'ըս-
ուի, սակայն հինէն, մանաւանդ մեր ազգը,
իր ուրախութեան և վշտի օրերուն ստէպ
Արեւմուտք կը դարձնէր իր աչքերն ու սիր-
տը, ըլլալ քաղաքակրթական — առեւտրա-
կան տեսակէտով, ըլլալ կրօնական: Եւ